

cendebat a terra, irrigans universam superficiem terræ (GEN. II. 6), id est, ab humanitate Christi exortus sit, et per totum mundum propagatum. 3. Quod sit fons patens, id est, omnibus accessus ad baptismum pateat, si mandata servare velit. 4. Quod sit fons aquarum, cuius non deficient aque (IS. LVIII, 11); quia hoc Sacramentum usque ad finem mundi durabit. 5. Quod sit fons aque salientis in vitam eternam (JOAN. IV, 14); eo quod jus ad illam tribuat. 6. Quod sit fons Salvatoris, juxta illud Isaie: Haurietis aquas de fontibus Salvatoris (IS. XLIII, 3); eo quod Christus illum instituerit. Ut merito quisvis dicat cum Davide: Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te etc.

Ex occasione thematis: « Erat autem Jerusalem probatica piscina. » JOAN. V, 8.

Potest Baptismus huic piscine probatice comparari. 1. Quia sicut hæc piscina vocabatur ovilis, eo quod oves immolande ibi laverentur; ita et in baptismo homines Deo per mortificationem sacrificandi abluuntur. 2. Quia sicut in illa sunt quinque porticus; ita in baptismo quinque Christi vulnera, per quæ ad baptismum accessus datur. 3. Quia sicut in illa piscina jacebat multitudo languentium, caecorum, claudorum, aridorum; ita per baptismum curantur cæci, id est, ignorantia fidei laborantes; claudi, id est, Deo et mundo servire volentes; aridi, id est, charitate Dei et proximi carentes; languidi, id est, ab inordinatis affectibus debilitati. 2. Quia Angelus Domini, id est, Sacerdos movet, id est, applicat hanc aquam, sic infirmitatem tollit. Addatur vero, quod in hoc præstantior sit hæc piscina, quod non oporteat certa tempora expectare, nec queri cum languido illo: Hominem non habeo, ut mittat me in piscinam etc.

Ex occasione thematis: « Baptizabantur ab eo in Jordane, confitentes peccata sua. » MATTH. III, 6.

Potest baptismus Jordani fluvio comparari. 1. Quia sicut Jordanes idem significat, ac fluvius Judæi, et regionem Judæorum fidei a regione infidelium dividebat; ita per baptismum Christiani ab infidelibus discernuntur. 2. Sicut in Jordane curabatur lepra Naaman; ita et in baptismo curabatur lepra peccati. 3. Quia sicut Jordanes Filius Israel se aperuit, et sicum iter præbuit; ita et per baptismum aditus ad terram promissionis, id est, vitam eternam patet. 4. Quia sicut Christus

Jordanis aquas suo contactu sanctificavit; ita baptismo vim suam ac efficaciam sua institutione tribuit. 5. Quia sicut, dum Christus in Jordane lotus est, cæli aperti sunt, et Spiritus Sanctus in specie columbæ descendit; ita et per baptismum reseratur cœlum, ac Spiritus Sanctus descendit, factique, ut de baptizato vere dicat Pater æternus: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacuit MATTH. III, 17.

AUCTORES.

Jacobus Marchantius, in *Candelabro mystico tractatu II.*

Petrus Canisius tom. III, c. II.

Antonius Dauriolius in *Catechismo Historiati* p. III, cap. VI.

Matthias Faber p. II, conc. VIII, in Dom. 3, Adv. et eod. VI, Dom. 4.

Josephus Langius in *Polyantha* V. eodem.

BEATITUDO.

QUOAD ESSENTIAM.

DEFINITIO. — Est status omnium bonorum aggregatione perfectus, juxta Boetium. BOET. I. III, de *Cons.*

Juxta S. Augustinum vero, ille Beatus est, qui omnia, quæ vult, habet, nec aliquid vult, quod non deceat. S. AUG. de *Spir. et lit.*

Juxta S. Bernardum autem, Beatitudo est, ubi nihil sit, quod nolis; ubi totum sit, quod velis. S. BERN. apud DREX. I. II, cal. c. x, § 4.

DIVISIO. — Dividitur in substantialem et accidentalem. Illa in visione beatifica, hæc in gaudiis et actibus a dicta visione distinctis consistit. Dividi etiam potest in beatitudinem corporis, et anime; quarum illa, juxta D. Anselmum, pulchritudinem, agilitatem, fortitudinem, libertatem, sanitatem, voluntatem, et longevitatem involvit; hæc vero sapientiam, amicitiam, concordiam, honorem, potestatem, suavitatem, gaudium continet. S. ANSEL. I. IV, ser. de *Simil.*

ACTUS. — Potiores sunt, juxta Hugonem, sequentes: *Vivere* vita sine fine, sine molestia, sine diminutione, sine omni adversitate, Vita eorum, visio et cognitio beatæ Trinitatis, sicut Dominus ait: Hæc est vita æterna, ut cognoscant te Deum verum, et quem misisti

Jesum Christum. HUGO, libro IV de *Anim.*

Sapere, scilicet consilia atque judicia Dei, quæ sunt abyssus multa, item causas et origines rerum omnium. De qua sapientia sic clarus loquitur S. Anselmus: Sapientiam quam omnes in hac vita non inuiderunt amanti, tanta in futura vita bonis erit, ut eorum, quæ scire vulerint, nihil sit, quod ignorent. Bonus enim perfecta, quæ Deus est, sapientia replebitur, eamque a facie ad faciem intuebitur. Quam dum ita perspexerit, creaturas totius nature videbit, quæ in Deo melius, quam in seipsa consistit. Tunc etenim justi omnia scient, quæ Deus fecit scienda, tam ea, quæ præterita, quam ea, quæ postmodum sunt futura. Ibi a singulis omnes, ibi ab omnibus singuli cognoscuntur, nec quemquam omnino latebit, quæ patria, quæ gente, quæ stirpe quis editus fuerit, vel quid etiam in vita sua fecerit. S. ANSEL. I. de *Simil.* c. LIX.

Amare Deum incomparabiliter, quia sciunt, unde, et ad quid eos provexerit, amare item singulos, sicut seipsos.

Gaudere de Deo ineffabiliter; gaudere de tanta sua beatitudine. Et quia unusquisque unumquemque diligit tamquam seipsum, tantum gaudium quisque habeat de bono singulorum, quantum de suo; quoniam bonum, quod non habet in seipso, possidet in altero. Constat ergo, quod singuli tot gaudia habent, quot socios. Et singula gaudia tanta sunt singulis, quantum proprium singulorum. Cum autem quisque plus amet Deum, quam seipsum, et omnes alios secum, plus gaudet de Dei felicitate, quam de sua et omnium aliorum secum. Si ergo cor uniuscujusque vix capit suum gaudium, quomodo capit tot et tanta gaudia? Ideo dicitur: Intra in gaudium Domini tui; non, intret gaudium Domini tui in te, quia capi non posses.

Laudare Deum sine fastidio, sine fine, sicut scriptum est: Beati qui habitant in domo tua, Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te. PSAL. LXXXIII, 5.

EX S. SCRIPTURA.

QUALITAS. — Cum Moyses dixisset ad Dominum: Ostende mihi gloriam tuam. Respondit Dominus: Ostendam tibi omne bonum. EXOD. XXXIII, 29.

Satiabor, cum apparuerit gloria tua. PSAL. XVI, 43.

Non esuriet, neque sitient, et non percutiet eos æstus et sol, quia miserator eorum regnet eos, et ad fontes aquarum potabit eos. IS. XLIX, 50.

O Israel, quam magna est domus Dei, et quam ingens locus possessionis ejus. BARUCH III, 34, 24.

Tunc justi fulgebunt sicut sol in conspectu Patris eorum. MATTH. XIII, 43.

Non sunt condignæ passionibus hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. ROM. VIII, 10.

Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus iis, qui diligunt eum. I. COR. II, 9.

Charissimi, nunc filii Dei sumus, et nondum apparuit, quid erimus. Scimus, quoniam cum apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est. I. JOAN. III, 2.

Nox ultra non erit, et non egebunt lumine lucernæ, neque lumine solis, quoniam Dominus Deus illuminabit illos, et regnabit in sæcula sæculorum. APOC. XII, 5.

Ecece tabernaculum Dei cum hominibus et habitabit cum eis. Et ipsi populus ejus erunt, et ipse Deus cum eis erit eorum Deus. Et absterget omnem lacrymam ab oculis eorum, et mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra, quia prima abierunt, et dixit qui sedebat in throno: Ecece nova facio omnia. IB. XXI, 3.

Ostendit mihi civitatem sanctam Jerusalem descendentem de cœlo a Deo, habentem claritatem Dei, et lumen ejus simile lapidi pretioso, et platea civitatis aurum mundum, tamquam vitrum perlucidum. Non intrabit in eam aliquid coinquinatum, aut abominacionem faciens, aut mendacium, nisi qui scripti sunt in libro vite. APOC. XXI, 10.

Gaudete et exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cœlis. MATTH. V, 12.

UTILITAS. — Satiabor, cum apparuerit gloria tua. PS. XVI, 43.

JUCUNDITAS. — Quam magna multitudo dulcedinis tue, Domine, quam abscondisti timentibus te! PS. XXX, 20.

Ecece ego creo cœlos novos, et terram novam, et non erunt in memoria priora, et ascendent super eam, sed gaudebitis et exultabitis in sempiternum in his quæ ero. IS. LXIII, 47.

Inebriabuntur ab ubertate domus tue, et torrente voluptatis tue potabis eos, quoniam apud te est fons vite, et in lumine tuo videbimus lumen. PS. XXXV, 9.

Iterum autem video vos, et gaudebit cor vestrum, et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. JOAN. XVI, 22.

EX S.S. PATRIBUS ET DOCTORIBUS.

QUALITAS. — Tanta est pulchritudo justitiæ, tanta est jucunditas lucis æternæ, hoc est, incommutabilis sapientiæ, ut, etiamsi in ea non liceret amplius, quam unius diei mora permanere, propter hoc solum innumerabiles anni hujus vite pleni deliciis et circumfluentia bonorum temporalium recte meritoque contemnerentur. S. AUG. I. *de Moribus*.

Ibi Deus erit omnia in omnibus, ipse finis erit desideriorum nostrorum, qui sine fine videbitur, sine fastidio amabitur, sine fatione laudabitur. Idem I. XXII, *de Civ.*

Faciilius possumus dicere, quid ibi non sit, quam quid ibi sit. Non est ibi mors, non est ibi luctus, non est ibi lassitudo, non est infirmitas, non est fames, nulla sitis, nullus nestus, nulla corruptio, nulla indigentia, nulla tristitia. Idem, I. III, *de Symb.*

Non erit aliqua invidia disparis claritatis, quoniam regnavit in omnibus unitas charitatis. Idem, *super Joan.*

Hereditas Christi, qua cohæredes sumus, non minuitur copia possessorum, nec fit angustior numerositate cohæredum, sed tanta est multis, quanta paucis; tanta singulis, quanta omnibus. Tantum emit vidua duobus minutis, quantum emit Petrus relinquens retia, quantum emit Zachæus dando dimidium patrimonium. Regnum Dei tantum valet, quantum habueris. S. AUG. *sup. PSAL. XL.*

Quam speciosa debet esse cœlestis Jerusalem, si sic fulget Roma terrestris? Si in hoc seculo datur tanti honoris dignitas diligentibus vanitatem; qualis præstabitur Sanctis diligentibus veritatem? S. FULGENTIUS, apud Ser. tom. I.

Meres Sanctorum tam magna est, quod non potest mensurari, tam copiosa, quod non potest finire, tam pretiosa, quod non potest æstimari. S. BERN. I. *de Consid.*

Effugit omnem sermonem, excedit omnem humanum sensum decus illud atque majestas. Quod Deus præparavit diligentibus se, fide non capitur, spe non attingitur, charitate non apprehenditur, desideria et vota transgreditur. Acquiri potest, æstimari

non potest. S. AUG. apud DREX. I. I *Cal. c. I.*

Si tanta facis nobis in carcere, quid ages in palatio? Si tanta solatia in hac die lacrymarum, quanta conferes in die nuptiarum? Nam ex his minimis tua magna, et ex his visibilibus tua invisibilia comprehendimus. Idem, *Sol. c. xxi.*

De Rege autem, qui horum agminum mediis residet, dicere vox nulla sufficit. Ultra omnem enim Sanctorum gloriam est, ipsius inestimabilem adipisci conspectum, et splendore majestatis ejus irradiari. Si enim quotidie oporteret nos tormenta perferre, si ipsam gehennam parvo tempore tolerare, ut Christum videre possemus in gloria venientem, et Sanctorum ejus numero sociari, non erat dignum pati omne, quod mœstum est, ut tante gloriæ bonitatisque participes haberemus? S. AUG. s. xxxvii, *de Sanct.*

Frater charissime, regnum cœlorum clamat Deus se habere venale. Quod quidem regnum cœlorum tale est, ut ejus beatitudinem et gloriam nec oculus mortalis hominis possit videre, nec auris audire, nec cor cogitare. Ut tamen aliquo modo possis illud cogitare, quisquis ibi regnare meruerit, quidquid ipse volet, hoc erit in cœlo et in terra, quidquid vero nolet, non erit in cœlo et in terra. Tanta enim erit dilectio in Deum et eos, qui ibi erunt, et inter seipsos invicem, ut omnes se invicem diligant sicut seipsos, sed plus ament omnes Deum, quam seipsos. Et propter hoc nullus ibi volet, nisi quod vult Deus, et quod vult unus, hoc vult omnes, et quod unus vel omnes, hoc ipsum vult Deus. Quapropter quidquid vult unusquisque, hoc erit et de seipso, et de omnibus aliis, et de tota creatura, et de ipso Deo. Et si singuli erunt perfecti Reges, quia quod singuli volent, hoc erit, et omnes simul cum Deo unus Rex, et quasi unus homo, quia omnes unum volent, et quod omnes volent, erit. S. ANS. in ep. II. *ad Hugon.*

Qualis sit hæc gloria futura, et quibus divitiis floreat, quantoque splendore præfulgeat, laudare possumus, explicare non possumus. Quare? Quia legimus: «Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quod præparavit Deus diligentibus se.» S. AUG. s. I *de verb. Ap.*

Quantum est illud regnum! Hic deficit sensus, imaginatio, ratio, intelligentia. Est enim magnum longitudine æternitatis interminabilis, latitudine capacitatis incoercibilis, celsitudine sublimitatis incomprehen-

sibilis. S. BER. s. in Dom. 5 *post Ep. c. vi.*

Tanta est magnitudo cœlorum, quod, si de novo crearet Deus hujus magnitudinis tot terrarum orbis, quot grana arænæ maris, adhuc non impleteretur empyreum cœlum. Idem, t. I, l. I art. 2, c. II.

Civitas ista est in mensura valde spatiosa; unde dicit Bernardus, quod ad litteram quilibet Sanctus in cœlo empyreo habebit locum sibi assignatum proprium et speciale, magis spatiosum, quam sit ab oriente ad occidentem. S. BERN. apud MANSI, tr. X, disc. III, num. 3.

Non tibi sit angusta domus ejus, pariter ab omnibus totum a singulis possidetur regnum Dei, crescente possessorum numero non minuitur, quia non dividitur; unicuique integrum est, quod concorditer habetur a multis. S. AUG. s. xviii *de Verb. Do. c. xvii.*

Cam sint hæc omnia valde delectabilia, que bonis, pariterque malis communia tradidisti, qualia futura sunt illa, que solis bonis recondisti? Si tam innumera et varia tua dona, que nunc amicis pariter tribuis et inimicis, quam magna et innumerabilia, quam dulcia et delectabilia, que solis tuis es largiturus fore? Si tanta solatia in hac die lacrymarum, quanta conferes in die nuptiarum? Si tanta delectabilia continet carcer, quanta, quæso, continet patria? Idem, in MANSI, c. xxxiv.

In hoc præcipue regnum Dei est mirabile, nam quando quis in externa proficiscitur, dicitur abiisse in regnum Franciæ, vel in aliud quodvis, non tamen recte diceretur venisse regnum Franciæ in illum. Verum cum regnum Dei prius in hominem, quam homo in illum ingrediatur, optime dicitur, ad nos venisse regnum Dei, tunc enim regnat in homine, cum homo suscipit illum per fidem et charitatem. DIMACES STELLA in c. xi *Lug.*

Alii violenter rapiunt, alii mercantur, alii furantur, alii compelluntur. Illi rapiunt, qui reliquunt omnia, et sequuntur Christum; mercantur, qui dant temporalia, et accipiunt æterna; fruuntur, qui bona occulte faciunt, et laudem humanam vitantes solo divino testimonio sunt contenti; compelluntur intrare pauperes, quos hic ignis paupertatis, Deo dispensante, probat, ne in futuro ignis iudicii damnabiliter premat. S. BONAV. in c. xvii.

In gloria cœlesti est mira serenitas, plena securitas, æterna felicitas. BERN. *super Cant.* ser. xii.

Beatitudo vera non est, de cuius æternitate dubitatur. S. AUG. *de Civitate Dei*. l. XII. Beatitudo posita est in vera fide.

Beatitudo est et in doloribus, nec perditur adversis. Idem, *de Temp. ser. vi.*

Beatitudo nostra futura non præsens. AMBROS. *de Jac.*

Regni cœlorum via arcta est, nec recipit nisi parvos. BERN. lib. *de pass. Domini.*

ULLITAS. — Si considerentur, que nobis promittuntur in cœlis, vilescunt omnia, que habentur in terris. Terrena namque substantia superne felicitati comparata pondus est, non subsidium. S. GREG. in hom.

O beati servi Christi! O Christiani, membra vestra ligata sunt cæteris, sed spiritus vester est liberissimus! Jacent corpora in carceribus, in equuleis, in tenebris, sed mentes vestras nil potest perturbare. Hoc tantum agite, consendite cogitationibus vestris in palmam, considerate pulchritudinem et suavitatem cœlestis gloriæ, vagamini per pulcherrimas mansiones, quas Christus ait esse in cœlis. Quoties a spiritu deambulaveritis, toties in carcere non eritis. Nihil crux sentit in nervo, cuius animus est in cœlo. TERTULL. apud LYR. in *apoph. S. Ign.*

Si nautis minaces pelagi fluctus, si tempestates atque hyemes agricolis, si vulnera cædesque militibus, si gravissimi illi ictus plageque pugilibus leves videntur atque tolerabiles propter spem temporalium ac pereuntium commodorum, multo magis, cum cœlum proponatur in præmio, nihil esse presentibus his adversitatibus sentietur. S. CHRYS. hom. xxiv in *Matth.*

JUCUNDITAS. — Talis erit illa pulchritudinis delectatio, ut semper tibi præsens sit, et nunquam satieris, imo ut semper satieris, et nunquam satieris. Si enim dixerò, quod nunquam satieris, fames erit. Si dixerò, quod satieris, fastidium times, ubi nec fastidium erit, nec fames. Quid dicam, nescio. Sed Deus habet, quod exhibeat. S. AUG. *ad Diocl.*

O vita vitalis, vita sempiterna et sempiternæ beatæ! Ubi gaudium sine merore, requies sine labore, dignitas sine tremore, opes sine amissione, sanitas sine languore, abundantia sine defectione, vita sine morte, perpetuitas sine corruptione, beatitudo sine calamitate. Idem, in *Manual.*

Quia vidisti me, credidisti. Beati, qui non viderunt, et crediderunt! Si beatitudo est credere, quod annuntiat, quanto ma-

joris beatudinis erit videre, quod creditur. EUSEBIUS ERYSS. hom. x de Pass.

Recordemur, quam jucunda sit quies, quam delectabilis repausatio, post depositam alicujus gravissimi oneris faciem! Quam dulce sit post longam navigationem et pericula, ad optatam terram atque portum desiderabilem pervenisse! Atque ex his colligamus et cognoscamus, quam jucundum erit, comite bona conscientia, ad vera et solida gaudia, atque ad Angelorum transire consortia, et ad illam vitam conscendere; ubi nulli erunt labores, nulla damna, nulla incommoda, et (quod supra omne bonum est) nulla peccata, sed æterna innocentia, involuta justitia, inconvulsa securitas, atque sempiterna felicitas! Idem, hom. viii.

Si dilectus in myrrha, multo magis in botri suavitate, quid faciet in presentia, qui solum in memoria delectat? Si spes tam dulcis est, quanto res dulcior erit?

Hæc est plena beatitudo, et tota glorificatio hominis videre faciem Dei sui, videre eum, qui fecit cælum et terram, videre eum, qui fecit eum, qui salvavit eum, qui glorificavit eum; videbit eum cognoscendo, amabit diligendo, laudabit possidendo. S. BERN.

Ibi anima valde delectabitur in continua visione delectabilis vultus Dei, de qua dicit Glossa super Psalmum, quod visione nihil delectabilius, quia semper amabunt, quem semper videbunt. In ea tanta est delectatio, quod, teste Augustino, si possent mali, malent esse in penis, et Deum videre, quam esse extra penas, et Deum non videre, illa enim facies delectabiliter mirabilis est, et plena gratiarum. S. TH. ep. LXIII, 3.

Tanta in Deo est jucunditas et amabilitas, ut cognitus ab anima statim ipsam ad se trahat, eamque vehementer in se absorbeat, ad similitudinem magnetis, qui virtute sua fortiter ferrum ad se trahit. Ibidem.

Triplex gaudium illos beatos Spiritus lætificat et delectat. Gaudent delectabiliter in perfecta et clarissima divine charitatis contemplatione; gaudent dulciter in melliflua et suavissima divine bonitatis degustatione; gaudent sempiternaliter in tranquilla et securissima divine Majestatis tentione. S. BONAV. in *subiloq.*

S. Petrusnam stillam dulcedinis gustavit, et omnem aliam fastidivit dulcedinem; quid putas, dixisset, si magnam illam multitudinem dulcedinis divinitatis gustasset, quam abscondisti timentibus te? S. AUG. in *Sol. c. XXXI*

Cur per multa vagaris quærendo bona creata? Ama unum, in quo sunt omnia; si delectat pulchritudo: « Fulgebunt justi sicut sol; » si libertas, aut fortitudo: « Similes erunt Angelis Dei in cælo; » si longa et salubris vita: « Est tibi sanitas æterna; » si satietas aut ebrietas: « Satiabuntur de gloria et inebriabuntur de ubertate domus Dei; » si melodia: « Ibi canunt Angeli; » si societas, et amicitia: « Ibi est beatorum societas, et una omnium voluntas, » si honores et divitiæ: « Gloria et divitiæ in domo ejus; » si securitas et certitudo: « Ibi omnium temporum æterna longitudo. » S. BONAV. in *Sol.*

Si singula bona delectabilia sunt, cogita mente; vide quam delectabile sit illud bonum, quod continet jucunditatem omnium bonorum, et non qualem in rebus creatis sumus experti; sed tanto differentem, quantum differt creator a creatura. S. AUG. in *Medit. c. XVIII.*

Si bona est vita creata, quam bona est vita creatrix? Si jucunda est salus facta, quam jucunda est salus, que fecit salutem? Si multe et magnæ delectationes sunt in rebus delectabilibus, qualis et quanta est in illo, qui fecit omnia delectabilia? Quod hoc bono fruetur, quid illi erit, et quid illi non erit? Idem.

DIGNITAS. — Si rex aliquis curatum suis regalibus ornamentis indutum sibi presentari præciperet, ut in regno suo filius suus a cunctis haberetur, atque in nullo quod imperaret, a quoquam contradiceretur, hæredem suum, filique sui hæredem institueret, et cum suo nomine vocari vellet, nonne diceres, hunc magnifice et inopinate honoratum? Et certe Deus nobis hæc omnia faciet, nati enim de putredine carnis replemur multis miseriis, vocatos non nomine suo. Deos facit, ipse enim dicit: « Ego dixi, Dii estis, et filii Excelsi omnes. » Sed ipse Deus deificans est, tu vero Deus deificatus.

EX LIBELLO DE IMITATIONE CHRISTI.

Fili, non te frangant labores, quos assumpsisti propter me, nec tribulationes te deiciant usquequoque, sed mea promissio in omni eventu te roborat et consoletur. Ego sufficiens sum ad reddendum supra omnem modum et mensuram.

Age, quod agis, fideliter labora in vinea

mea. Ego ero merces tua magna nimis. Scribe, lege, canta, gema, tace, ora, sustine viriliter contraria, digna enim est his omnibus et majoribus præliis vita æterna. Lib. III, c. XLVII.

Pensa, fili, horum fructum laborum, celerem finem atque premium nimis magnam, non habebis inde gravamen, sed fortissimum patientiæ tuæ solamen. Nam et pro modica voluptate, quam nunc sponte deseris, habebis semper voluptatem tuam in cælis. Ibid. § 2.

Ibi invenies omne, quod volueris, omne, quod desiderare poteris. Ibi adierit totius facultas boni sine timore amittendi. Ibi voluntas tua una semper mecum, nihil capiet extraneum vel privatum. Ibi nullus resistet tibi, nemo de te conqueretur, nemo impediet, nihil obviabit, sed cuncta desiderata simul erunt presentia, totumque affectum tuum reficient, et adimplebunt usque ad summum. Ibi reddam gloriam pro contumelia perpressa, pallium laudis pro morore; pro loco novissimo sedem regni in sæcula. Ibi approbit fructus obedientiæ, gaudebit labor penitentiæ, et humilis subjectio coronabitur gloriose. Lib. III, c. XLIX, § 6.

O si vidisses Sanctorum in cælo coronas perpetuas, quanta quoque nunc exultant gloria, qui huic mundo olim contemptibiles et quasi vita ipsa indigni putabantur; profecto te statim humiliares usque ad terram, et affectares potius omnibus subesse, quam uni præesse, nec hujus vite lætos dies contempseres, sed magis pro Deo tribulari gauderes, et pro nihilo inter homines computari maximum lærum duceres! O si tibi hæc saperent, et profunde ad cor transirent, quomodo auderes vel semel conquiri? Nonne pro æterna vita cuncta laboriosa sunt toleranda? Non est parvum quid, perdere, aut lucrari regnum Dei. Lib. III, c. XXXVII, § 3.

EXEMPLA EXTERNA.

QUALITAS. — S. Augustinus staturat scripto exquirere ex S. Hieronymo, quid de beatitudine sentiret? Quia vero S. Hieronymus interea decessit e vita, ideo post mortem ei apparuit, dixitque: Vide, si numerare potes stellas cæli, arenas et guttas maris. Id namque facilius est, quam gloriam dicendo explicare. Est enim res tanta, quanta, nisi ipse vidissem, nunquam credidissem.

Et tam longe abest ab eo, quod ego vivens cogitabam, ut omnino sit quidpiam infinities majus. S. AUG. ep. ad *Cyrill.*

Id fusius paulo narratum memini alicubi, nimirum quod S. Augustinus, dum die quadam tractatum de Beatitudine scriberet, ad horam Completorii in extasim raptus, suavissimam quamdam vocem audivit. Cumque ejusnam hæc vox esset, inquisisset; respondit loquens: Ego sum Hieronymus, amicus tuus, qui dum in hæc vita etiamnum superstes esset, varia circa hanc materiam dubia contulit. Tunc S. Augustinus lætus ad hunc dixit: Utique ex quo in cælis vivens omnia clare et intuitive intueris, omnes hæc inter nos agitata difficultates resolvere tibi jam minime arduum erit. Cui S. Hieronymus ait: Ut uno verbo edicam, quod desideras, opus erit ut mihi prius ad sequentia interrogata respondeas: Putas ne quod totam terram rotunditatem in uno pugno claudere poteris; aut universam maris aquam in parvo vasculo coarctare? Si autem id impossibile iudices, longe impossibilius esse dico, quod intellectus aliquis creatus illius gloriæ, quam Deus diligentibus se preparavit, minimam partem capere valeat. Hisque dictis, protinus disparuit. S. AUG. tract. de *Beat.*

S. Chrysostomus dicere solebat, se paratum esse ad ipsas etiam inferni penas sustinendas, modo aspectu Christi per momentum frui liceret.

S. Franciscus, cum gravissimo oculorum dolore et insomniis vexatus Deum laudaret, solumque patientiæ gratiam peteret, vox quæpiam de cælo delapsa sic eum allocuta est: Franciscus, si tota terra esset aurum, et mare, et flumina ac fontes, merum essent balsamum, et omnes montes ac colles essent lapides pretiosi, et tu invenies illum thesaurum his omnibus tanto nobiliorem, quanto aurum nobilissimum est terra, et balsamum aqua, et hunc thesaurum tibi quis pro infirmitate tua daret, an non gauderes? Cumque S. Franciscus indignum se thesauro tali diceret, ulterius vox ad eum dixit: Gaude nunc, Franciscus, quia ille est thesaurus vite æternæ, quem tibi reposui! Et ex nunc te investio, et ista infirmitas et afflictio tua est artha illius beati thesauri. Quo audito S. Franciscus mire labatur. *Spec. ex v. cæl. glor. ex viii.*

B. Mechthildis a Christo quondam visitata, hæc a Sanctis illum comitantibus vocem

audivit : O beatos vos homines in terris, quibus tanta quotidie promerendi occasio est ; si enim penetraretis gloriam vobis paratam, certe eo ipso momento, quo e lecto vos proripitis, præ immenso cordis gaudio exiliretis, quod ille illuxisset dies, in quo incrementa frugum justitiæ, et illic gloriæ, prope in immensum multiplicare possitis. RODRIQ. p. II, ep. 1, c. XXI.

Rogarat aliquando S. Thomam Aquinatem soror illius, quid tandem esset celestis gloria ? Cui ille : Ante, inquit, quam tu illam mereare, a nemine, quæ sit, intelliges. RIBBAD. 7 Mart.

Cum Hermenegildo, Regi Hispania, pater necem minaretur, quod ab Ariana labe se expurgasset, respondit ille : Bene igitur mecum acturus es, pater, siquidem ut regnum hoc abs te jugulatus amittam, æternum cum superis consequar. BERL. in festo SS. Phil. et Jac. tr. III.

Dæmon quondam ex energumena confessus est, se tanti gloriam celestem estimare, ut liberet omnes Damnatorum pœnas usque ad diem Judicii passurus esset, modo per unicum momentum aspiciere Deum posset. Spec. Ex. dist. IX, ex. XCVI.

Celestem gloriam ab brevissimum tempus expertus quidam puer, omnium hominum linguis loqui cepit. Spec. Ex. dist. I, ex. LVII.

In vita S. Cæciliæ refertur, quod, cum martyrii ipsius ministri ipsam acrius reprehenderent, quod in flore ætatis pulcherrimo constituta, sponsalitiis sui voluptates, divitiis cunctaque alia hujus vite bona simul et semel perdere non dubitaret, ipsa voce libera responderit : Hoc est dare lutum, et accipere aurum ; dare tabernaculum breve et miserabile, et magnam spatiosamque, et amplam domum accipere ex lapidibus pretiosis et auro adificatam ; dare angulum, tenebrosam locum, et accipere lucidum, margaritis celestibus resplendentem ; dare lapidem miserabilem, quem pedibus conculcatis, et accipere lapidem pretiosum, qui resplendet in regio diademate. SCAUR, in Vita S. Cæciliæ.

S. Fulgentius, Romane Urbis magnificentiam demiratus, dixit : Quam speciosa esse potest Civitas celestis, si ita fulget Romana terrestris ? Et si in hoc sæculo tanti honoris dignitas diligentibus vanitatem, quænam præstabitur Sanctis diligentibus veritatem ? MANSI, disc. v, n. 4.

S. Franciscus excessiva quadam melancholia oppressus, in lecto decumbens, rogavit fratrem Pacificum, ut Assisium abiens quemdam sui ordinis religiosum, qui per excessum citharædus erat, ad se accerseret, ad hoc ut ex citharæ sono modulato nonnihil sublevaretur. Cui frater Pacificus multos exinde scandalizandos fore respondit, ac proinde monuit, ut meliori usus consilio, ad Deum potius se toto corde converteret ; sic enim futurum esse aiebat, ut pro molestia illius tristitiæ mitigatione solatium aliquod perciperet. Cui consilio cum Seraphicus Pater morem gerere vellet, contigit, ut dum sanctus vir Dei ad sublevandum istud implorandum, suam in Deum mentem elevaret, protinus Angelus quidam citharam artificioso plectro pulsans coram viro Dei compareret, qui, dum vix primæ chordæ plectrum admovisset, Seraphicus Franciscus mox se tanto jubilo adeoque immensa lætitia demulceri et perfundi sensit, ut eum, ne secundam chordam tangeret, impense rogavit, timens, ne præ nimia suavitate et infinita dulcedine, qua interius afficiebatur, spiritum exhalaret. Unde ad infinitum hunc jubulum, quem in corde suo persentisebat, temperandum, crucem quamdam vicinam amplexatus Passionem Redemptoris nostri menti suæ vivacissime impressit. IER. dis. XX, 6.

Dimidio fere anno, priusquam vita excederet Archiepiscopus Hanno visus est sibi domum quamdam omni decore intus et foris resplendentem intrare. Ecce in subselliis judicialibus, tanquam ad concilium solemniter evocati residebant, Heribertus, Coloniensis Archiepiscopus, Bardo, Moguntinus Archiepiscopus, Boppo et Eberhardus, Trevirensis Archiepiscopi, Arnulphus, Wormatiensis Episcopus, et alii quamplures Galliarum Episcopi, quorum alios in carne noverat, alios fama tantum, et lectione compererat, amicti omnes stolis Pontificalibus, et habentes vestem instar nivis candidam ; ipse quoque admodum candidis ac pretiosis indutus sibi videbatur, sed partem candentis vestimenti, eam scilicet, quæ pectus tegebatur, sordida quedam ac fœda caligo obduxerat, ut ceterum cultus ejus splendorem suam fœditate plurimum offuscaret ; propter quam ipse nimio rubore perustus, objecta manu tegere ac celare, ne insipientium offenderet obtutum, conabatur. Videt inter eos sibi quoque sedem miri decoris paratam, quam cum occupare gaudio et exultatione æstunans

procuraret, surgens Arnulphus, Wormatiensis Episcopus, modesta voce eum prohibuit, dicens, reverendos Patres, qui assiderent, nolle eum in suum admittere consensum, propterea quod vestem ejus turpis hæc macula fedaret. Cumque jussus loco cedere, flens, confectoque nimium animo egredere, insecutus eum idem Episcopus : Æquo animo, ait, esto, Pater, maculam tantum hanc, quæ vestem tuam infecit, maturius ablu præcipe, quia non post multos annos beate hujus mansionis consortium, et Sanctorum Patrum, quos adspexisti, consensum voti compos percipies. Mane factu cum familiari cuidam suo visionem retulisset, ille sapienter rem conjiciens : Macula, inquit, hæc vesti tuæ illata, nihil aliud est, Pater, ut aestimo, quam memoria injuriæ civium tuorum, qui te anno superiore Colonia expleverunt, quibus te, Divina pietatis aspectu, jam olim oportuerat admitti hujus veniam dedisse. Hæc, quod bona venia dixerim, pectori tuo tenacius, quam æquum sit, insidens, et amarissimo more contra fas mentem tuam decoquens, ceteram sanctissimæ tuæ conversationis claritatem molesta quadam caligine obducit, et obscurat. Archiepiscopus conscientie suæ testimonio convictus, ne inficiaretur, quod audiebat, reatum suum humiliter agnovit, statimque destinatis circumquaque nuntiis, cives omnes Coloniæ, quos in ultionem injuriæ suæ excommunicatos urbe fugaverat, ad se advocavit, eisque proxima festivitate Paschali (nam in Quadragesima visionem viderat) non solum communionem Ecclesiasticam, sed etiam bona sua omnia, quæ directa fuerant, benignissime restituit. Sic gravis illa tempestas, quæ spiritu diabolico suscitata totam concusserat Coloniæ, conquievit, pater filios, filii patrem recognoverunt ; Archiepiscopus amaritudine, populus metu et sollicitudine, civitas liberata est solitudine. DAUROLT. c. VII, tit. XXII, 5.

In ea mortalitate, quæ Patritii Narsi tempore hanc urbem vehementer afflixit, in domo Valeriani, Romane urbis advocati, puer armentarius fuit præcipuæ simplicitatis et humilitatis. Cum vero ejusdem advocati domus eadem clade vastaretur, idem puer percussus est, et usque ad extremum deductus. Qui subito sublatus a præsentibus rediit, sibi quoque dominum suum fecit vocari, cui ait : Et ego in celo fui, et qui de hac domo morituri sunt, agnovi. Ille, atque ille

morituri sunt, tu vero non timeas, quia hoc tempore moriturus non es ; ut vero scias, quia me fuisse in celo verum fateor, ecce accepi illic, ut linguis omnium loquar. Numquid me cognitum tibi fuit, Græcam linguam me omnino nescisse ? et tamen græce loquor, ut cognoscas, an verum sit, quod me omnes linguis accepisse testifcor. Cui tunc græce dominus suus locutus est, atque ille in eadem lingua respondit, ut cuncti, qui aderant, mirarentur. In eadem quoque domo prædicti Narsi spatharius Ulgarus manebat, qui festine ad ægrum deductus, ei Ulgarica lingua locutus est, sed ita puer ille, in Italia natus, et nutritus, in eadem barbara locutione respondit, ac si eadem fuisset gente generatus. Mirati sunt omnes, qui audiebant, atque ex duarum linguarum experimento, quas eum ante nescisse noverant, crediderunt de omnibus, quas probare minime valebant. Tunc per biduum ejus nimis dilata est ; sed die tertio (quo occulto iudicio, nescitur) manus et brachia lætosque suos dentibus dilaniavit, atque ita a corpore exivit. Quo mortuo, omnes illi, quos prædixerat, ex hæc protinus luce subtracti sunt, nullusque in illa domo ex eadem tempestate defunctus est, qui voce illius denuntiatus non est. S. GREG. I. IV Dial. c. XX.

Anno Domini 4104, quidam Clericus de Vendopera, cum studeret in scholis apud Lugdunum, vidit visione noctis vallem sub monte, super quem civitas pulcherrima sita erat, cujus aspectus nimium delectabat infontes, ita ut quisquis eam videret, de aspectu illius satiari non posset, et modis omnibus laboraret, quomodo ad eam pervenire valeret. Interea vidit fluvium quemdam sub pede montis, quem dum circumiret, querens, quomodo illum transmearet, vidit super ripam fluminis duodecim pauperes lavantes in flumine tunicas suas. Inter quos erat quidam veste candidissima indutus, aliis dissimilis, qui juvabat alios in tunicarum suarum ablutione, qui postquam adjuverat unum, ibat postea adjuvare alium. Tunc Clericus, qui hoc videbat accessit ad illum, qui alios juvabat, et dixit : Quæ gens estis vos ? qui ait : Isti pauperes homines sunt ponitentiam agentes, et se a peccatis suis lavantes, et ego Filius Dei Jesus Christus, sine cujus auxilio nec isti, nec alii possunt benefacere. Civitas hæc pulchra, quam vides, Paradisus est, ubi ego maneo, et quando quis tunicam suam laverit, id est,

penitentiam egerit, in illam intrabit. Tu ipse satis diu quasiuisti viam, qua itur in illam, sed nulla alia via, quam ista, ducit ad eam. His dictis, Clericus evigilavit e somno; et mirari cepit de visione. Cumque non multo post rediisset de schola in patriam, narravit Episcopo Cabilonensi visionem hanc, cui familiaris erat; qua audita Episcopus suavitati ei, ut sæculum relinqueret, et religionem intraret, commendans ei super omnes Ordines novellum istum Ordinem Cisterciensem. Ille venit Cistercium, et invenit locum incultum et desertum, fratres inter bestias conversantes. Ad portam vero Monasterii, que de vimine facta erat, pendebat malleus ferreus, cujus sonitu ad portam, portarius compellabatur ab intrare volentibus. Hoc vero sonitu portarius vocatus, venit ad eum foras, et inclinans se salutavit eum. Quem Clericus intuens, statim cognovit eundem vidisse inter eos, qui tunicas in flumine lavabant. Rogavitque eum, ut duceret ad Abbatem. Abbas igitur et totus Conventus venit ad eum, et recognovit Clericum omnes se vidisse tunicas suas in flumine lavantes. Statimque cecidit ad Abbatis pedes, rogans eum lacrymis, ut susciperetur, qui susceptus, non multo post factus est Prior. *BELLVAC. lib. XXV, c. XXVI.*

Contigit aliquando Fratrem Jordanum, Generalem Prædicatorum, loqui cuidam obesse; quæsit a spiritu immundo, ubi foret libertus? Respondit: In celo. Et eum scrutaretur causam, quare magis desideraret esse in celo? Respondit. Ut faciem Creatoris viderem. Quæsit Magister, quam libenter videre? Respondit spiritus: Paulo amplius vidi, quam ad letum oculi, sed propter tantum denuo videre faciem Creatoris omnes penas, quas omnes demones sustinuerunt a die qua ejeti sunt de celo, et etiam quas sustinebunt usque ad diem iudicii, vellem sustinere. Quod audiens Magister expavit vehementer, ita ut non videretur in eo spiritus. Postea ad se reversus dixit spiritui: Optime dixisti mihi, sed aliequus pulchritudinis comparationem dicas mihi ad pulchritudinem Dei. Et respondit spiritus nequam: Stulte quæsitisti, quia non potest enarrari. Sed propter instantiam petitionis tuæ unum tibi narabo, quod tamen frivolum est, et penitus nihil respectu veritatis. Considera, inquit, quod si omnes pulchritudines omnium pulchritudinum terrarum sive colorum, atque gemmarum, vitri, auri, argenti, florum, atque omnium

metallorum, et eorum omnium, quæ pulchritudine sua visum delectant, redactæ essent in unum, et omnes stellæ ad solis similitudinem lucentes, et sol præ omnibus stellis jam prædictis, lucem haberet, et omnes illæ pulchræ stellæ, radios suos jactarent in pulchritudinem unam: scias hoc pro certo, quod omnis illa pulchritudo humanam æstimationem excederet, et tam incomparabilis esset illa pulchritudo, ad pulchritudinem Creatoris, quam nox tenebrosa est ad diem, seu solem clarissimum. Væ ergo illis, qui separabuntur ab illa inestimabili gloria! *JOAN. HEROTA in Promptuario, l. c.*

Fuit quidam Monachus, qui legens in matutinis cum aliis fratribus: « Mille anni ante oculos tuos, tamquam dies hesternæ, que præterit, » miratus est nimis, quomodo illud esset possibile. Erat enim sanctus et devotus valde, post matutinas ergo mansit in choro in sua devotione, ut consueverat, et petivit sibi illum versum revelari a Deo, et incepit discere, et cum staret, avis pulcherrima ante oculos ejus, volavit et avolat. Sequatur eam, quia totus fuit intentus ad visionem ejus. Tandem volavit extra Ecclesiam, et tamen semper prope ipsum, ut possit videri, et ita prope, ut possit apprehendi. Tandem deduxit eum extra claustrum, et ulterius deduxit eum ad unum nemus, quod fuit ante claustrum, magnum et spatiosum valde. Et ibi Monachum detinebat per dulcem melodiam per trecentos annos, nunc avolando, nunc appropinquando, quousque omnes Monachi dicti Monasterii essent defuncti. Et præ dulcedine cantus diete avis non esurivit, nec stitit, nec comedit, nec bibit; postea avis avolans Monachum dimisit. Statim Monachus ad se reversus Monasterium suum petiit, quia prope erat, putans se eadem nocte post matutinas recessisse. Jam erat hora tertia, tibi sibi videbatur, et se petivit intronitum. Dixit portarius, quis esset? Qui dixit: Sum sacrista istius Monasterii, qui post matutinas egressus sum. Portarius putans eum delirum, non cognovit eum omnino, tamen requisivit ab eo nomina fratrum, scilicet Abbatis, Prioris et Cellarii. Recitavit ergo nomina eorum, qui erant temporibus suis, et portario incogniti omnino erant. Et admirans Monachus, quod non intronitaret eum, et simularet, se nescire nomina fratrum, petivit, ut duceret eum ad Abbatem. Ductus autem ad Abbatem, nec ipse cognovit Abbatem, nec Abbas e converso eum.

Et inquisivit Abbatem de prædecessore suo, et sic inventum fuit, quod Abbas ille cum aliis, quos nominavit, ante trecentos annos esset defunctus. Tunc ostendit Abbati et omnibus fratribus, quid Deus secum operatus est per tot annos in eremo per avem, et illum versiculum: « Mille anni, etc. » et de gaudio Paradisi, et tunc ipsum in fratrem receperunt, qui statim sumptis Sacramentis Ecclesiasticis, dulciter obdormivit in Domino, et ad gaudia vite æternæ pervenit.

Martini Episcopi vultus, cum obisset, splendidus apparuit, ut non mori eum, sed ad immortalitatem transire cuivis fidem faceret. Angelici præterea cantus circa ipsum auditi, eadem hora Severus Coloniensis Episcopus animam ejus ab Angelis ad cœlum ferri vidit. Severus etiam Monachus ipsum in quiete conspexit niveo tegumento, vultu rutili, radiantibus oculis, librum manu gerentem, summa cœli petere, et evigilans audivit eundem tempore decessisse. *MARULL. l. II.*

In Petri Apostoli martyrio a multis Angelorum visos tradunt coronas illi rosarum liliorumque porrigentes, atque etiam juxta stantem Christum, apertumque librum manu tenentem, in quo ea scripta conspiciantur, quæ Petrus ad populum expromebat, et dum plebs eum subtrahere neci vellet, ne oblatam gloriam impediarent, petiit. Sed quota hæc beatitudinis ejus pars, quæ tantum ad fideliū consolationem vel ad infidelium conversionem se ostendit? Cum ille etiam invisibilibus intra se jam frueretur bonis, quæ plenus liberiusque affectans amplecti crucifigi optavit, et tam immane supplicium gratanter subit; nec mors ei gravis, sed dilatio mortis erat. *Ibidem.*

Pauli Apostoli caput a corpore dissectum ter per humum prosiliit, ter nomen Jesu Christi invocavit, tres fonticulos, qua saliendo terram contigit scaturire fecit, de vulnere ejus lac primo, deinde sanguis emanavit. Quorsum tot miracula in morte sancti hujus, nisi ut hæc tam magnifica oculis nostris objecta pensantes, quanto illa in celo magnificentiora sint ejus premia, quæ oculis videre non potest, cogitemus. *Ibidem.*

D. Hieron. corpus cum spiritu reddidisset subita lux circumfudit: visi sunt Angeli et Christi vox audita, quæ illum ad possidendum cœlesti regnum invitaret. Lux cum spiritu abiit, odor suavissimus cum corpore remansit. Eadem hora Cyrillus, Episcopus Hierosol. animam ejus Angelicis mani-

bus gestatam cœlum versus tendere conspexit. Eodem die sancta hæc anima miro radians fulgore Aug. Hippone apparatus. *Ibidem.*

UTILITAS BEATITUDINIS CONSIDERATE. — Milites tres fidelitatem mutuo promiserunt, ut in quacumque necessitate se non desererent, erant in bellis et torneamentis strenui, et ad omnia mundi facta probi. Contigit tandem quadam die transisse silvam omnes in silentio; cum autem essent extra silvam, unus eorum dixit: Miror, quare sic obmutuimus in transitu silvæ hujus; et dixit unus causam sui silentii esse hanc, quia videns amenitatem silvæ memor fui amenitatis cœlestis, quam causam etiam ceteri confessi sunt. Quibus senior dixit: Credite, non sine causa hoc factum esse, sed nutu Dei, ut sicut hæcenas mundo, ita nunc Deo serviamus. Quapropter consulo, ut lastrum ingrediamur, et eandem fidelitatem in Domino habeamus. Quod factum est. Et laudabiliter et strenue per aliquod tempus illic vixerunt. Tandem duo juniores ceperunt tepescere, et hoc invicem confessi sunt, et consolationem ad invicem quaesierunt. Venerunt ergo ad tertium de statu quaerentes suo, et invenerunt eum Deo servientem, hilarem et devotum. Videns autem ille vultus eorum tristes, dixit: Ex multo otio et tædio estis tristes et segnes, mihi autem totum tempus breve videtur, quia semper occupor. Illis autem mirantibus quibus studiis et occupationibus tempus impenderet, cum sicut ipsi illitteratus esset, dixit: Tres litteras tantum inveni quas docuit me magister meus in ingressu meo, quas legens quotidie, nullo unquam tædio afficio, sed præ desiderio legendi deficit mihi tempus. Una scripta est nigro colore, que significat peccata mea, que denigraverunt animam meam, et falsitatem et instabilitatem mundi, et penas inferni. Hanc lego a mane usque ad Missam. Secunda scripta est colore rubeo, que significat passionem Salvatoris nostri, qui multa pro nobis sustinuit. Hanc lego a Missæ usque ad Nonam, quando emisit spiritum. Tertia scripta est aureis litteris, hæc est amenitas et multiplicitas gaudii cœlestis. Hanc lego usque ad Completorium, et sic expendo tempus meum sine tædio. Quo audito, ceteri multum accensii, profecerunt de cætero et ipsi. *Ibid. ex. xi.*

Cum quidam novitius laboraret in extremis in Conventu Argentiniensi in Teulonica,

et fratres recommendarent animam ipsius Creatori, ex insperato aperuit oculos suos, et ait: Audite, fratres charissimi, mihi accidit, sicut alicui eunti ad forum, et parvo pretio magnas merces ementi; ecce enim regnum accipio, et causas nescio meritum. Et hoc dicto requievit in pace. *Vite Prædicator.* p. V, c. 1.

Quidam juvenis valde nobilis et delicatus venit ad ordinem S. Francisci, qui indutus habitu fratrum post aliquos dies, diabolo instigante, cepit habere in tanta abominacione habitum, quem gerebat, quod videbatur sibi portare saccum vilissimum, et propterea horrebat manicas, abominabatur capitulum, et ipsam longitudinem tunice, et ejus asperitatem tanquam importabilem aestimabat. Unde factum est, quod crescente Religionis fastidio, deliberavit penitus rejicere habitum, et redire ad sæculum. Magister autem ejus docerat eum, quod quando ante Altare Conventus transiret, in quo servabatur sanctissimum Christi corpus, cum magna reverentia genibus flexis, et discooperito capite et cancellatis manibus, se devotissime inclinaret. Dictus autem juvenis hoc semper sollicitè observavit. Accidit autem illa nocte qua deliberaverat dimittere habitum, et redire ad sæculum, quod oportebat eum transire Altare, ubi, sicut consueverat, genuflexit, et statim fuit raptus in spiritu, et ostensa fuit sibi mirabilis visio. Vidit enim quasi multitudinem infinitam coram eo processionaliter transeuntem, omnes vero, qui in illa processione beata erant, bini incedebant, et erant vestiti in ornatis- simis diasperis. Facies autem eorum et manus, et quicquid apparebat de corpore, sole splendidius radiabat, et ibant eum cantu, et júbilo Angelorum solemnissime et dulcissime decantando. Inter quos duo nobiliores cæteris incedebant, tanta claritate velati, quod mirandum stuporem insipientibus ingerebant, et quasi circa finem processionis predictæ vidit etiam quemdam tanta gloria decoratum, quod videbatur quasi novus miles ab omnibus singulariter honorari. Dictus autem juvenis hoc videns mirabatur valde, et nesciebat, quid hoc esset, nec interrogare transeuntes audebat, nec poterat, nimia dulcedine stupefactus. Sed cum processio pertransisset, et ipse adhuc videns extremos, resumens audaciam cucurrit, et illos interrogans, dixit: O charissimi, rogo vos, quod dicere placeat, qui sunt isti tam

admirabiles, quos continet hæc veneranda processio? Illi vero convertentes ad eum splendidissimas facies dixerunt: Nos omnes sumus Fratres Minores, qui modo venimus de Paradiso. Et ille rursus interrogans ait: Qui sunt illi duo, qui tam excellenter inter alios rutilant? Responderunt: Illi duo, cæteris clariores, sunt beatus Franciscus et S. Antonius. Ille autem ultimus tantum honoratus, est quidam sanctus Frater noviter mortuus, quem (quia valenter contra tentaciones pugnavit, et usque ad finem perseveravit in sancto proposito) ad gaudia æterni Regni cum gloria et triumpho perducimus, non solum comitantibus sanctis, sed etiam lætantibus Angelis. Ista vero vestimenta diasperi, que nos tam decora portamus, data sunt nobis propter asperas tunicas, quas in Religione patienter detulimus; et gloriæ claritas, quam tu vides, data est nobis a Deo propter humilem patientiam, quam fecimus, et propter sanctam paupertatem, et obedientiam, et castitatem mundissimam, quam usque in finem hilari mente servavimus. Unde, fili, non sit tibi durum, saccum Religionis tam fructiferum deferre; quia si in sacco beati Francisci, amore Domini Dei nostri Jesu Christi mundum spernendo, carnem mortificando, et contra diabolum dimicando, viriliter te habueris, nobiscum simili veste fulgebis. Et his dictis, juvenis ad se rediit, et confortatus ex ipsa visione, omnem tentationem abiecit; culpam coram Guardiano et aliis fratribus recognovit, asperitatem penitentiæ et indumenti, ut divitias de cætero concupivit, et sic mutatus in melius, in sancta vita finivit. *Specul. Exempl.* loc. cit. ex. vi.

Ingravescente vi persecutionis, præses Martianus sanctum Julianum, post dira tormenta, diversis penis afflictum, et vinculis ferreis per omne corpus oneratum, jussit sub voce præconis civitatem circumire, dicens: Hæc merentur Deorum rebelles, et Principum contemptores. Et cum veniret ad locum, ubi Celsus unicus filius præsidis studebat, ait puer ad condiscipulos suos: Rem inauditam video, illum scilicet Christianum, quem ducunt, cum multitudine albarum colloquentem, et coronam super caput ejus ex gemmis et auro, cujus fulgor excecet hujus aeris lucem, et alios tres viros albescentibus comis, alarumque volatu in similitudinem aquilarum super eum excubias celebrantes. Et hoc mihi videtur,

quia dignum est tali Deo servire, qui suos sic tuetur, et tali decore circumdat. Hoc audientes discipuli et magister ejus, blande corripientes eum, ab intentione revocare conati sunt. At ille doctorum volumina abiciens, etiam vestes, quas indutus erat, abiecit dicens: Nudum me mater fudit huic sæculo, quod mundi est, mundo relinquo. Hæc dicens per plateas civitatis cursum arripuit, donec, ubi sanctus Julianus torquebatur, veniens, pedibus ejus prostratus, ait: Te secunda nativitas, quam mihi Christus ostendit, patrem agnosco; Martianum vero genitorem meum, veritatis inimicum despicio. Tota autem civitas concurrebat, et filium præsidis sic vulnera Martyris osculantes mirabatur. Si quis autem voluisset, ex præcepto præsidis, puerum a Juliani complexu avellere, statim manus ejus et brachia contraherentur. Presentatis ergo eis præsidis, ait Juliano præses: Spei meæ fructum magicis artibus auferre contendis, et ipsum parentum amorem negare compellis. Hoc eo dicente advenit et mater, cum multiplicata familia, crine soluto et nudatis uberibus, clamans. Quod videns præses clamavit incisis vestibus ad Julianum: Juliane crudelis, aspice dolorem patris et matris, et planetum tantæ familie, et a magicis artibus innocenter solve, et ego Imperatoribus suggeram, ut illas abscedas. Cui ille respondit: Suffragiis tuis opus non habeo, nec dimitti desidero. Ecce adest, qui a te natus, modo credendo mecum renatus est, ipse tibi et matri respondeat. Respondit puer: De spinis rose nascuntur, nec rosa nata de spinis, odorem suavissimum, nec frutex, qui rosas genuit, amittit aculeos suarum poenarum. Ut ergo consuevistis, pungite, et me odorem suavitatis et crudelis, quasi Abraham, paternis manibus apprehende gladium, et victimam offer filium. Vani sunt vultus vestri, false lacrymas, ab hac confessione pietatis nemo me valebit disjungere. Mox ergo jubetur in tenebrosam carcerem vermium scaturientem includi. Quem ingressus statim tenebræ vertuntur in lucem, et ebulliens poena disparuit. Hoc videns

militis viginti conversi sunt. SCRIVUS, in *Vita*, t. I.

Christus Dominus, teste S. Paulo, proposito sibi gaudio sustinuit Crucem. *HEBRÆA.* XII, 2.

Moses, eodem teste, magis eligebat affligi cum populo, quam temporalis peccati habere jucunditatem, majores divitias æstimans thesauro Ægyptiorum improprium Christi; aspicebat enim in remunerationem. *HEB. XI, 15.*

S. David de seipso fatetur: Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes, propter retributionem. *PS. CXVIII, 1, 2.*

S. Stephanus lapides fortiter excepti quia vidit celos apertos, Jesum stantem a dextris Dei. *ACT. VII.*

S. Serapion, cum omnibus se nudasset, manu gerens Bibliorum Codicem solum, nudus per agros circumibat; sciscitantibus vero, quis eum spoliasset? *Hoc, aiebat, Biblia monstrans; quo indicare voluit, se præmissis, qui in hoc volumine promittuntur, illectum, omnia terrena sprevisse. BESSÆUS de Novem.*

Cum S. Adriano, nondum Christiano, obstupescendam Martyrum constantiam admiranti, et roganti quid se tanta patientia consecutus sperarent? respondissent illi, se bona illa sperare, que nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis descenderunt; ita is amore Martyrii accensus est, ut mox Christi fidem amplexus, mortem pro Christo, totius corporis membris in frusta dissectis obierit. *SCRIVUS, 8 Sept.*

S. Symphoriani mater filium suum in gravissimis tormentis constitutum sic alloquebatur: Fili, esto memor illius vite, que tibi in celo parata est: vide ibi et te ad æternam gloriam invitantem Deum; neque enim vita tibi supplicis eripitur, sed in meliorem beatioremque commutabitur. *SCRIVUS, 27 August.*

Cum Thomam Morum in carcere detentum Aloysia uxor sollicitaret, ut sui, suorumque miseris, inique Regis voluntati dissimulenter saltem pareret, eique, quot annis se oblatis a Rege honoribus frui posset, querenti responderet, viginti adhuc annis, si Deo placeret, frui talibus posse, respondit ille: Abi, stulta mercatrix; tunc me caducis viginti annorum bonis æterna commutare postules? Absit, ut talem ego empionem faciam; quin potius omnia tormenta, mortisque mille sustinebo, quam ut æternam

felicitem tanto periculo exponam. SANDE-
RUS l. I, *Schis. Angl.*

Silvanus Abbas, cum prolixiores preces
finisset, manus oculis apponens, sic eos al-
locutus est: O mei oculi, diem vobis negari
permittite. Claudamus has valvas, quæ vix
unquam sine periculo patent. Nihil est in
orbe terrarum, quod dignum visu sit. Quid-
quid ostentat terra, modicum est ac vile,
nihil ad cælum. In cælo magna, pulchra,
æterna sunt. Illic abundabimus, Deum vide-
bimus. DREX. II. *Cæl. cap. xv, § 3.*

JUCUNDITAS. — Miles quidam a socio suo
defuncto ad convivium invitatus, cum com-
parisset, et ad ultimum dumtaxat fereculum
venisset, redire jussus, invenit Monasterium
loco domus, ex qua exierat, ædificatum, se-
que deuentis annis emansisse. *Spec. ex v.
cæl. glor. ex. XII.*

PAUCITAS SALVANDORUM. — Quo tempore
Bertoldus ex Franciscana Familia in Germa-
nia inter prædicandum Dei verbum acrius
in vitium invecus esset, mulier, quæ eo
vicio tenebatur, penitentia ac contritionis
vi in media concione mortua concedit. Ver-
um, cum omnibus in preces procumbentibus,
paulo post revixisset, narravit omnibus
mortis causam, jussamque se ad corpus re-
dire, ut peccatum illud confessione expiaret.
Adjeit etiam tum alia multa, quæ viderat,
tum illud in primis horribile, et dieti etiam
mirabile: Cum ipsa ad Dei tribunal appa-
ruisset, adducta simul esse sexaginta ani-
marum millia, quæ in omnibus mundi partibus,
fidelium et infidelium, variis casibus
excesserant ex hac vita, atque ex his tres
tantum addictas purgatorio, reliquas omnes
ad ignem æternum damnatas; unum autem
ex Franciscanis Fratibus, eodem ipsum
quoque temporis articulo defunctum, per
purgatorii quidem locum transisse; sed ta-
men non modo ibi diutius non commoretum,
verum etiam pars animarum, quæ præcipua
cumeo amicitia conjunctæ fuerant, secum in
cælum abduxisse. HIERONYMUS PLATUS l. I,
c. v.

Cum D. Bernardus, Abbas Clarevallensis,
ab hac vita migrasset, quod contigit Anno
Domini 1133, Indictione I, 43, Calendas
Septembris, anno ætatis suæ sexagesimo
quarto, horrenda visio Lingonensi Episcopo
facta est. Apparuit ei namque eremita quidam
mortuus, quem viventem olim noverat,
qui divino timore compactus ante aliquot
annos, cum esset Decanus dives et nomina-

tus, omnia contemnens, eremitorium pro
Christi amore intravit. Quem cum de statu
suo, et divini iudicii districtione interrogasset,
ille respondit: Ex hora, in qua ego de
corpore migravi, triginta hominum millia
ab hac luce transierunt. E quibus Bernardus,
Clarevallensis Abbas, qui eadem hora obiit,
una mecum ad cælos evolavit; tres alii ad
purgatorium missi sunt; cæteri omnes per
sententiam iudicis condemnati, ad infernum
perpetuo eruciandi descenderunt. JOAN. TRITH-
EMUS ad Ann. 1160.

EXEMPLA DOMESTICA.

S. Ignatius, cum cæli pulchritudinem con-
templabatur, exclamabat subito: O quam
sordet mihi terra, cum cælum intueor! *Vita
l. V, c. I.*

P. Sebastianus a Campo in morbo extre-
mo nolebat de Beatorum præmio, quo illum
Deus remuneraturus esset, loquentes audire,
eo quod indignum se tanto præmio judica-
ret. *Annua Prov. Sard. 1098.*

P. Georgius Colibrant in omni conversa-
tione Prologi et Epilogi loco hæc verba usur-
pabat: « Ad vitam æternam. » Hinc si quis
sermonem faceret de ejus laboribus, puero-
rum lusum vocabat. *Annua Belg. 1619, f.
230.*

P. Joannes Hieronymus ad mortem decum-
bens, cum aliqui dicerent, se oraturus
pro illo, ut Deus illi vitam prorogare digner-
etur, respondit: Nescitis, quid petatis. Per-
pendite, quod ego et Paradisi gloria una
dumtaxat cortina (corpus suum morbidum
intelligebat,) dividitur. *Annua Bat. dom.
prof. His. 1608.*

Sebastianus Baretthus, juvenis incredibili
desiderio fruenti beatitudine accensus, cum
fratres de æterna felicitate ad lectam ejus
canerent, inter hæc desideria animam effla-
vit. *Annua Lusit. 1599.*

Joannes Rodericus, grammaticæ magi-
ster, rogatus a Rectore, num aliquid ani-
mum torqueret? respondit, hoc unicum se
timere, ne forte vita prorogetur, sique op-
tata beatitudine pro voto suo frui non possit.
Hist. Soc. p. II, l. I.

SIMILITUDINES.

QUALITAS. — Sicut omnes quidem canonici

ad electionem veniunt, sed unus tantum eli-
gitur; sic multi quidem simul moriuntur, et
in altera vita conveniunt, sed, proh dolor!
saepe unus dumtaxat alterve ad æternam
vitam admittitur, uti pluribus historiis pro-
batum est. RABANUS *super illud Matth. XX,*
Multi vocati.

Sicut si equus ad splendidum convivium
invitaretur, nihil aliud sibi imaginaretur
apponendum, quam optimam avenam et
aquam frigidissimam ac purissimam, quia
nullas alias delicias novit; ita et nos homines
cum nullas alias fere delicias quam eas,
quas sensu percipimus, agnoscamus, non
melius celestes voluptates apprehendere aut
explicare possumus, quam per epulas, pot-
um, et similia.

Sicut si ingressus palatium, cereres co-
quinam, stabula etc. auro incrustata, et
gemmis ornata, summam æstimationem
præconiperes de ipso regio conclavi et in-
gens illius videndi desiderium haurires; ita
et dum ea, quæ in hoc mundo conspicias, tam
præclara vides, majora de cælo concipe,
ad S. Augustini imitationem, dum ait: O Do-
mine. si tanta tuis nobis in carcere, quid
dabis in Patria? Si tanta amicis et inimicis,
quid est quod solis amicis servasti? Si tanta
solatia in hæc die lacrymarum tuis, quanta
in die nuptiarum conferes? S. AUG. in lib.
Med.

Sicut corallum, quandiu intra maris aquas
lalet, molle admodum est, et omnibus in-
juriis expositum; extractum vero ex aquis
mox solidum et quasi immutabile efficitur;
ita homines, quandiu in mari hujus mundi
degunt, molles sunt et mutabiles; solidan-
tur vero et confirmantur in gratia, quando
ex mari hujus mundi extracti, Beatis asso-
ciantur. S. FRANC. SALES. *de Amor.*

Sicut per speculum vitreum trina nobis
visio administratur, qua nos ipsos, et ipsum
speculum, et quicquid præsens est, videmus;
sic per speculum divinæ claritatis et ipsum
Deum, ut est, videbimus, quantum creaturæ
possibile est, et nos ipsos, et omnia alia,
vera et certa scientia cognoscemus. S. FULG.
in epist.

Sicut sol unicus mundum magis, quam
omnia alia cæli luminaria illuminat; ita so-
lus Deus magis animam satiat, quam om-
nium aliarum rerum possessio. GRANAT. in
l. c. f. 338.

Sicut ursi alvearia invadunt favorum dul-
cedine illecti, quos illic melle plenos esse

autantam, nec apum aculeos curant; sic qui
Deum gustare cœperunt, æternæ beatitudi-
ni toto desiderio inhiant, nec adversitates
propter illam tolerandas æstimant. STAPLET.
Dom. sep. t. VII.

Sicut mercator locuples in emptorium va-
dens, ut merces emat, pro vilioribus statim
pretium persolvit; pro pretiosioribus vero
ad certum tempus se soluturum pollicetur;
ita Deus mortales et civiles virtutes ac opera
solvit, ac præmiat in hæc vita; supernatura-
les vero virtutes ac merita in altera vita se
remuneraturum promittit. *Ibid.*

Sicut oculus unus verti non potest, quin
vertatur et alius, et in eandem partem; sic
etiam corpus et anima, vel societas illa ju-
storum nihil poterunt velle diversum, sed
eandem semper voluntatem habebunt. S.
ANSEL. *l. de Simil. c. LXIII.*

Sicut corporis saturitas omnes saturos
æqualiter habet, quamvis singuli cibos non
æqualiter, sed pro possibilitate perciperint;
ita omnes sancti licet aliqua graduum suorum
diversitate sint distincti, una beatitudi-
ne perfecti erunt, quia et una perfectione
beati futuri sunt. S. PROSP. l. I, *de Vit. contem-
templ. c. IV.*

Sicut sol in ædificium suos radios sic mit-
tit, ut omnes quidem partes illuminet, sed
magis eas, quæ ampliores sunt, et magis
capaces; ita Deus omnes quidem beatos per
lumen gloriæ illuminat, sed magis eos, qui
per plura merita sese capaciores effecerunt.
BERL. *in festo SS. Phil. et Jac. t. III.*

Sicut alia est claritas solis, alia lunæ, alia
stellarum, et tamen in eodem omnes firma-
mento sunt stabilitæ; sic licet sancti discre-
pent in merito, omnes tamen in immortalis
et æternæ beatitudinis firmamento manent
stabiliti. *Ibid.*

Sicut in corpore humano, vel pes loco aut
officio manus, vel manus pedis fungi non
exoptat, aut os vel nasus, ubi oculi sunt, aut
oculi ubi os et nasus, relictis sedibus non
cupiunt transferri, aut si transferrentur, con-
venienter et sine injuria non id paterentur;
eodem modo in illa admirabili et glorificata
dispositione, et æque disposita glorificatione
beate civitatis Dei, ita quæcumque quod ad-
epta fuerit, amabit, ut statum suum potiori
gradu immutari non velit. Quare? quia cui-
que satis erit sua felicitas, et beatitudo sibi
pro meritis suis misericorditer impertita. S.
ANSEL. *l. de Simil. c. LXIV.*

UTILITAS BEATITUDINIS CONSIDERATE. —